

Poštnina pavšalirana.

Leto XXII

Šoli, mladini
in učiteljstvu!

Slovenski Učitelj

Urednik
Fort. Lužar

Glasilo jugoslovanskega
krščanskega učiteljstva

Vsebina:

Vzroki zanemarjenosti in vzgoja zanemarjene mladine. Adolf Sadar	153
Priprava na pouk. Korn. Igljč	156
Kaj ovira in kaj pospešuje pouk v čitanju in pisanju na pomožni šoli. A. Lebar	159
Društvena in stanovska kronika	163

1921
Številka 10

IZ SEJE VIŠJEGA ŠOLSKEGA SVETA

dne 22. in 23. septembra.

Imenovani so kot ravnatelji na meščanskih šolah in sicer: Ivan Magerl na Jese-nicah, Josip Gorišek v Dolnji Lendavi, Ferdo Šentjurc v Slovenjgradcu, Janko Korže v Murski Soboti in Fran Hribernik v Šoštanju, Marija Trobej dobi službo učiteljice ž. r. del v Šoštanju. Stalno so imenovani na osnovnih šolah: Anton Nanut v Pečah, Antonija Ramovševa v Kranjski gori, Melita Šivičeva na Breznici, Leopoldina Jegličeva ostane še nadalje na Breznici, Vilko Menard in Marija Pavlovčičeva v Radovljici, Avgust Rejec na Vačah (nadučitelj) na Polici; Pelko-Suštersičeva in Julija Pestorjeva v Toplicah pri Zagorju; 3. in 4. učno mesto se iznova razpiše za moške prosilce; Pečlin Marija in Antonija Fabjanova v Zagorju ob Savi; Terezija Rodetova in Mira Blenk-Armičeva v Šmartnem pri Litiji; Marija Zakrajškova v Ribnem; Kržišnik Ivan (nadučitelj) v Žužem-berku; šola se razširi v petrazrednico; Julij Maier v Zgor. Tuhinju (nadučitelj); Alojzij Černigoj v Kamniku; Dragotin Gregorc (nadučitelj) in Otilija Zemljakova v Toplicah pri Novem mestu; Gruden Karol (nadučitelj) v Stopičah, Predlagata se dva okr. šolska nadzornika za Prekmurje. Suspenzija neke učiteljice se prekliče. Ana Tilly, učiteljica v Zvircah, se takoj suspendirā in kazensko odpusti iz službe. Josipina Drstvenšek se premesti iz Zgornje Ponikve v Lokavec.

S popoldanske seje:

Stalno se imenujejo: Marija Cizerl in Ozmec pri Sv. Barbari v Halozah; Leopold Šalda (nadučitelj) in Ljudevit Burja pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah; Albin Stritar na deški ljudski šoli v ptujski okolici; Valentina Kavkler na dekliški ljudski šoli v ptujski okolici (nadučiteljica); istotam učiteljica Roza Randl. Tominc Ida v Globokem; Ramšak Fran pri Sv. Urbanu pri Ptujju; Josip Reichmann (nadučitelj) v Sromljah; Čepin Ana v Št. Janžu pri Dravogradu; Klaver Jelica v Ribnici na Pohorju; Belšak Slavka v Veliki Nedelji; Roza Hiti, učiteljica ženskih ročnih del v Središču; Postevšek Ana, učiteljica žen. roč. del v Slivnici in Dobravcah; Križanič, uč. žen. roč. del v Lembergu; Vekoslav Gobec, Franc Žagar in Karol Vizjak, Petrak Ivo na deški okoliški šoli v Celju. Oddaja nadučiteljskega mesta v Celju se odloži. Građišnikova Minka ostane še začasno na okoliški šoli v Celju.

Iz seje dne 23. septembra.

Stalna imenovanja: Pejchal Ignacij in Požar-Pejchal Marija v Frankolovem; Fortunat Jelovšek in njegova soproga se premestita v Liboje, če ne bo disciplinarni senat temu ugovarjal. Simon Petrovič v Ljubečni; Marija Zdolšek v Šmartnem v Rožni dolini; Potočnik Ljudevit (nadučitelj) in njegova soproga v Štoreh; Stante Martin se prideli stalno celjski okoliški šoli. Simonšek Josipina se imenuje v Teharje. Mira Jankovič-Jurka v Vojnik; Drago Drogenik v Laško; Šušnik Miroslav na deški šoli v Trbovljah; Gostinčar Fran (nadučitelj) in Pšeničnik-Petrinčičeva v Zidani most; Lušin Alojzij in Omladiš Štefanija v Braslovče; Rojnik Marija na Polzeli; Ripel Angela, uč. žen. roč. del na Vranskem; Ana Kapus-Stihova na Blanci; Marija Veninšek v Gornji grad; nadučiteljska služba v Dobrni se iznova razpiše. Predlog kanonika Nadraha, da se imenovanje Avguste Dostalove v Sp. šiški razveljavi in imenuje Zemljanova, je postal vsled pojasnila poročevalca vladnega tajnika dr. Majcna brezpredmeten. Prof. Nikolaj Žagar v Mariboru se stalno upokoji. Na Golem pri Vodicaх se ustanovi enorazrednica. Prešolajo se nekatere hišne številke iz Ribnice v Vuhred in vasi Brezovica in Zaderce v Čeplje. Razširijo se te-le šole: v Boštanju v petrazrednico, v Št. Jurju pri Grosupljem v trirazrednico, v Gornjih Sušicah v dvorazrednico, v Št. Lovrencu v novomeškem okraju v trirazrednico, v Vodicaх v trirazrednico, v Gribljah v dvorazrednico, v Rogatcu v štirirazrednico, dekliška šola v Trbovljah v šestrazrednico, deška šola v Trbovljah v sedemrazrednico, v Toplicah in v Zagorju v osemrazrednico, v Farivasi v trirazrednico, v Gorjah v šestrazrednico, v Starem trgu ob Kolpi v štirirazrednico, na Vinici v šestrazrednico. Sistemizujejo se stalne službe ženskih ročnih del: v Metliki, v Grižah in v Domžalah. Sistemizuje se stalna služba za veroučitelja na deški šoli v Novem mestu.

SLOVENSKI UČITELJ

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA KRŠČANSKEGA UČITELJSTVA

LETO XXII.

LJUBLJANA, 15. oktobra 1921.

ŠT. 10.

Vzroki zanemarjenosti in vzgoja zanemarjene mladine.

Adolf Sadar.

Skrb za zanemarjeno mladino, posebno za nravstveno zanemarjeno in moralno pokvarjeno, je pri nas še zelo neznaatna. Pač se zgražajo ljudje nad pokvarjenostjo naše mladine, jo obsojajo, dolžijo šolo in razne druge faktorje, da bi pa sodelovali pri zaščiti dece in mladine zoper to za splošnost tako nevarno zlo, za to jih je težko pridobiti. »Lump, baraba« itd., to so navadne krilatece, s kojimi jih počaste žalibog dostikrat tudi inteligentni sloji, le redkokrat se dobi kdo, ki se mutaka mladina še zasmili. Vendar so vredni morda še večjega pomilovanja kakor pohaabljeni, gluho-nemi, slepci i. dr., ker ti vendar vzbude med ljudstvom sočutje, medtem ko te reveže vse prezira in zaničuje. Zato ni čuda, če tako bitje, ki že od rojstva največkrat ni poznalo prave ljubezni, vsled tega počne mrziti in sovražiti vse človeštvo in misli le na to, kako bi se maščevalo nad njim s hudodelstvom. Po drugih deželah in med drugimi narodi so važnost pomanjkljive vzgoje in njeno posledico nravstveno zanemarjenost že boljše spoznali in imajo razne naprave in vzorne zavode v odpomoč, pri nas je pa vsa akcija še le v razvoju in žalibog, da se zbog nezdravih socialnih razmer in pa, ker so vzroki zanemarjenosti splošno še malo znani ali se saj premalo upoštevajo, ne more še tako hitro in uspešno razvijati, kakor bi bilo želeti.

Medtem ko imajo drugod vso to akcijo v rokah največ privatna dobrodelna društva, se je pri nas zavzela za to tudi vlada in pričakovati je, da se ji bo posrečilo jo tudi uspešno izvesti. Saj se javne oblasti za kaznjiva dejanja otrok do 10. leta po starem zakonu sploh ne brigajo in šele, če so v starosti od 10. do 14. leta učinili kaznjiv prestop, ali celo hudodelstvo, in so pri tem skrajno zanemarjeni, tedaj so se začele zanimati zanje. Otrok pa je tedaj že davno zanemarjen; kajti z nravstvenim ogroženjem se prične zanemarjenost in stopnjuje do nagnjenja k hudodelstvom.

Da se odpomore temu zlu, treba spoznati predvsem vzroke tudi te »bolezni«, ki velja zanjo to, kar za vse druge nevarne bolezni: da je boljše in lažje se bolezni varovati, kakor jo ozdraviti.

Vzroki zanemarjenosti so zelo različni in največkrat ne posamezni, temveč se jih združi po več skup, ali pa slede drug iz drugega po izreku nemškega pesnika: »Es ist ein Fluch der bösen Tat, daß sie fort-

zeugend Böses muß gebären.« Gotovo je, da ima otrok staršev alkoholikov veliko manj odporne sile proti raznim strastem in nevarnostim, ki mu prete v življenju, kakor normalno razvit otrok; da bo otrok, ki mu je učenje zoprno, če se ga ne pripravi do učenja, zaostal v npravstvenem in duševnem oziru za sovrstniki; da bo lažnjivcu in neresnicoljubnemu otroku, če se ga ne vzgoji pravilno, postala laž, zvijača in prevara »železna srajca«. Neresničnost in nepoštenost vodi k tatvini; če se pa tega nag-njenja takoj v početku ne zatre z vsemi mogočimi sredstvi v otroku, postane tat iz navade, ki ga je redkokdaj mogoče poboljšati. Neposlušnost je treba že v zgodnji mladosti zatreti, če ne se rodi iz nje trma in upornost, ki ne prizna in ne spoštuje nobene avtoritete. Če se ne okrepi mladeniču in mladenki volje in se ju ne vzgoji k obvladanju samega sebe, postaneta brezvoljni žrtvi svojih strasti, ki ju vodijo v razne moralne napake (pol-tenost, perverznost, prostitucijo itd.). K delu je treba že otroka navajati, če se navadi lenuharjenju, postopanju, postane delomržež, berač, tat itd., isto se zgodi z otrokom, ki nima nadzorstva in je prepuščen samemu sebi in cesti. Kam pa naj gre otrok, ki ga puste starši, ko morajo iti na delo, slabo oblečenega in lačnega v mrzli sobi, drugam kakor na cesto beračit ali pa krastl? Iz vsega tega se vidi, kako potrebna je vzgoja in oskrba za normalni razvoj mladine in kaže, kako tesno je združena skrb za za-nemarjeno mladino s skrbjo za ubogo mladino in da sta obe predpogoj za boj zoper kriminalnost mladine. Normalna vzgoja utrdi človeški značaj vsaj povprečno v toliko, da se lahko uspešno upira skušnjavam, ki ga zapeljujejo h kaznivim dejanjem. Nasprotno je pa zanemarjenost zaostanek npravstvenosti vsled pomanjkljive vzgoje, zato zanemarjeni zaostajajo za sovrstniki v sicer povprečni npravstveni zrelosti. Vsled tega imajo tudi manjšo odperno silo napram nagibom k hudodelstvu in je zanemarjenost nevarna nele otroku samemu, temveč tudi splošnosti in pravnemu redu. Vzroki zanemarjenosti so torej:

1. Alkoholizem, ki je eden glavnih vzrokov zanemarjenosti:
2. Socialna beda, ali vsaj slabe socialne razmere. Starši morajo na delo, da prežive sebe in družine, za vzgojo otrok pa se nimajo časa brigati in jih prepuščajo samimsebi in cesti. Tu sem spadajo tudi nezakoski otroci, ki so materam dostikrat že s svojim rojstvom v nadlego in romajo od rejenice do rejenice, in pa pastorki, posebno oni, ki jih ima kdo izmed zakoncev iz kakega drugega razmerja pred zakonom.
3. Nesporazum in prepir med zakonci. Otroci ne slišijo družega kot prepir in kreg, kletvine in dr. Za njih vzgojo se pa navadno ne briga ne eden ne drugi, ali pa jih eden zagovarja, če jih hoče drugi kaznovati. Posebno žalostni so oni slučajji iz ločenih zakonov.
4. Nemoralno vedenje staršev, če so ti sami vdani tatvini ali kaki drugi napaki in dostikrat otroke naravnost navajajo k temu.

Tu sem bi prištel posebno berače in družine potujočih igralcev ali krošnjarjev.

5. Nepravilna vzgoja, kjer se starši premalo brigajo za vzgojo svojih otrok, ali pa jih v svoji slepi ljubezni razvajajo in so že v zgodnji mladosti preveč popustljivi napram njim. Taki slučaji se dogajajo večkrat tudi v najboljših družinah.

Razen teh vzrokov pri normalno razvitih otrocih je včasih kriva pri sicer skrbni vzgoji slaba družčina sama, v katero zaidejo otroci brez vednosti staršev. Taki slučaji so splošno redkejši, toda posebno v današnjih žalostnih razmerah, ko se pojem svobode od marsikaterih strani čisto napačno tolmači, se tudi ti večkrat ponavljajo. Vendar imajo od doma dobro vzgojeni otroci precejšnjo odporno silo in so to le bolj prehodne zablode, posebno za časa telesnega razvoja (pubertete).

Razen teh pa je mnogokrat glavni vzrok zanemarjenja psihična osnova mladine. Tako nagibajo k zanemarjenju:

6. imbecilni;

7. duševno zaostali z etičnimi defekti in

8. psihopati, to je ona mladina, ki navidez ne kaže nikake duševne bolezni, posebno ne kake duševne zaostalosti, pri katerih pa je le opazati marsikake psihične bolešne pojave posebno glede občutkov n. pr. slaba volja ali brezvoljnost, hipna izprememba razpoloženja, močni nepremagljivi afekti itd.

Nravstvena bolezen. Zadnje tri imenujejo v novejšem času zdravstveni pedagogi in psihijatri kratkomalo npravstvena bolezen (Sittliche Krankheit). Ti trdijo, da so sploh vsa nenravna in kriminalna dejanja mladine, kakor tatvina, postopaštvo, laž, goljufija itd. samo simptomi npravstvene bolezni. Tako so koncem leta 1920 otvorili v Budimpešti »pedagoško kliniko« za mladino z npravstvenimi napakami, kjer jih hočejo znanstveno preiskovati in ustanoviti patologijo, diagnostiko in terapijo npravstvenih bolezni. Res je pri marsikaterih težko doznati pravi vzrok moralne napake, ker imamo priliko tudi pri navidez normalnih gojencih opazovati čudne pojave, kjer človek ne ve, so li prirojeni ali so le posledice zanemarjenosti. Tako imamo vedno več takih, ki imajo »enuresis«, ki lažejo »da sami sebi verjamejo« (pseudologia phantastica), somnambuliste, ki ponoči v spanju okrog hodijo in ne vedo zjutraj nič zato, kleptomanište, take, ki imajo zelo slab spomin, ne morejo mirno obstati delj časa na enem mestu, so skrajno togotljivi itd., so periodično zelo obupani, sicer pa razposajeno veseli itd. itd.

Degeneracijski znaki. Naj omenim še tu znake dednega obremenjenja ali degeneracijske znake. Lombrosovo trditev, da je hudodelec že rojen kot tak so že njegovi učenci ovrgli. Res je, da degenerirani otroci bolj nagibljejo k raznim npravstvenim boleznim, vendar to še ni dokaz za duševno normalnost ali abnormalnost otroka. Sploh je v tem oziru treba biti jako previden. Iz nekaterih zunanjih znakov ali navad — bolje razvad — sklepati, da je duševno manj vreden je napačno, saj ima pač vsak človek kaj posebnega na sebi. Le poglejmo dostikrat čudno

obnašanje nekaterih učenjakov. Če bi šli tako daleč, potem smo, kakor je rekel nek živčni zdravnik, več ali manj vsi latentni hudodelci in nemški humoristični list »Fliegende Blätter« se je izrazil prav dobro k temu z besedami: Halbe Narren sind wir alle, ganze Narren steckt man ein, aber die dreiviertel Narren machen uns die größte Pein.

Spoznanje duševnega stanja mladine.

Da se more pravilno postopati pri vzgoji take mladine, treba je te »čudake« spoznavati, preiskovati njih psihično osnovo, slabosti in napake. To je ne le zelo težavno, treba je tudi nekaj znanja o dušeslovju, da jih je mogoče sploh spoznati. S tem se zahteva od vzgojitelja znanosti, katere ne more pridobiti samo s prakso, ter jo mora proučevati. Razen tega se mora seznaniti tudi kolikor toliko s psihiatrijo in z zdravstveno pedagogiko. To so glavne zahteve skrbstvene vzgoje in neobhodno potrebno bo, da bodo te predmete tudi predavali strokovnjaki na učiteljskih, da se seznanijo učit. kandidati (-inje) saj s temeljnimi pojmi in morejo v svojem poklicu pozneje s tako mladino prav postopati, ali vsaj posredovati, da pride pravočasno v primerne skrbstvene zavode. Sedaj si res ne more učiteljstvo v danem slučaju drugače pomagati, kakor da predlaga izključenje iz šole. Z izključenjem pa taki mladini v resnici ni prav nič pomagano, ker se jo s tem naravnost pahne v žrelo cesti in slabi družbi, ki kmalu izpopolni na njem, kar mu še manjka do popolne pokvarjenosti. Po drugih državah imajo posebna zbirališča — opazovališča — kjer opazujejo take otroke in potem določijo kam naj se odda v skrbstveno vzgojo. Tudi pri nas moramo stremeti za tem ciljem, če hočemo na tem polju uspešno delovati.

(Dalje prih.)

Priprava na pouk.

Korn. Iglič.

(Dalje.)

Metodične razprave pri lokalnih konferencah se tudi štejejo med daljnje priprave za pouk.

Med izborne priprave za pouk pa prištevam pogoste hospitacije, predvsem pri starejših, izkušenih, praktičnih, priznanih pa tudi pri nepriznanih šolnikih. »Ni ga učitelja,« mi je povdarjal ob inšpekciji naš prijazni g. nadzornik, od kojega bi se nekaj ne naučili.« Ena sama hospitacija pri izbornem učitelju mi je dala več spretnosti v poučevanju, nego dolgotrajno proučevanje mnogobrojnih učnih slik in sličic! Povdarjam s Hubadom: Praksa kontroliraj teorijo...; toda praksa brez teorije je zopet »šušmarstvo«; učitelj brez teoretičnega znanja je podoben — zdravniku mazaču.

Osobito mladim učiteljem prav toplo priporočam pogoste hospitacije. Vsako učiteljsko zborovanje naj bi imelo na dnevnem redu kot prvo

in poglavitno točko »Učni nastop« in temu sledečo debato. Daljnjo pripravo na pouk pospešujejo tudi razni učiteljski učni tečaji, pedagoška predavanja, potovanja. Porok dobre daljnje priprave na pouk je vsakemu učitelju splošna izobrazba; ona mu zagotavlja, da se čuti v vseh strokah ljudskošolskega pouka — doma!

K daljnjim pripravam na pouk štejem brez vsakega dvoma tudi: a) reden pouk in reden šolski obisk; b) zanimivi pouk, ki vzbujajo pozornost in pazljivost učencev in boljšo disciplino. Zanimiv pouk nastaja po pridnem ponazorovanju.

Ponazoruj pouk kolikor možno; zato je pa treba množico učil. Marsikateri krajni šolski sveti nimajo ne duha ne sluha o veliki važnosti učil in zaman razlagaš nekaterim šolskim »možem« o tej važnosti...

V inventarju o učilih sem si napravil na drugi strani neobhodno potrebno kazalo učil, razvrščenih po posameznih učnih predmetih. Inventar učil rabim skoro vsak šolski dan; kazalo mi je v ta namen, da si najhitreje pripravim potrebnih učil za pouk. V dnevniku si notiram za posamezne učne stopnje potrebna učila.

K daljni pripravi na pouk služi tudi »Opravični in kazenski zapisnik za učence«, ki sem ga vpeljal na moji šoli že pred 20 leti v to svrhu, da se tudi učenci sigurneje pripravljajo na uk. V ta zapisnik si notiram obravnavano učno snov, domače naloge, ki naj jih učenci za prihodnji šolski dan izdelajo in še druge važne uk zadevajoče opazke. Po končanem uku prepisem to kratko skico — namreč učenceva opravila doma kot priprava za šolo za prihodnji šolski dan — na šolsko tablo in učenci jo prepisejo v svoje male takozvane »opravične zapisnike«. To je važno radi kontrole domačih nalog in da učenec ve, kaj se ima učiti do prihodnjega šolskega dne, obenem se pa tudi stariši lahko prepričajo o pripravljanju svojih otrok na pouk.

Ta zapisnik služi učitelju obenem tudi kot kazenski zapisnik (tako-zvani »Strafprotokol«, ki sem ga vodil v vojaških pisarnah). Vanj se vpisujejo učenci, ki so bili kaznovani zaradi lenobe, radi slabega vedenja itd.

Tudi samoučila so priprava na pouk. Imej pri rokah zbirko predpisanih samoučil: učne knjige, risalna in risarska sredstva. Priporoča se navada nekaterih kraj. šol. svetov, ki postavljajo v proračun o stvarnih šolskih potrebah potrebne zneske za nabavo vseh učnih knjig in beril, pisalnih in risalnih sredstev in delovne tvarine za ženska ročna dela ter jih razdele vsem šolskim otrokom brez izjeme. Tako so vsi šolski otroci najhitreje in pravočasno preskrbljeni s samoučili.

Učitelj naj posveča vse svoje moči svojemu stanovskemu delu, saj mu pri sedanjih zboljšanih plačah skoraj ni potreba iskati postranskih opravil in cepiti moči v škodo svojemu poglavitnemu opravilu.

Zdravo telo učiteljevo je tudi dobra priprava na pouk. Znano je, da si učitelj v šoli kaj lahko pokvari živčevje, ta neizrečeno komplicirani, fini, pa zelo občutljivi notranji telesni organizem, ki je orodje duši. A

ravno učitelj, ki se nič ali pa prav malo pripravlja na pouk, se izpostavlja nevarnosti, da si oslabi živce. Nepazljivost otrok v šoli pa njih napačni, neumni odgovori, minimalni učni uspeh, razburja nepripravljenega učitelja... Jeza, razburjanje v šoli dan na dan, gostilna, cigareta, ruinirajo učitelju še tako močno živčevje; učitelj postaja v šoli bolešno razdražljiv, nepotrpežljiv, postaja nevrasteničen. Nevrastenija je zelo razširjena med učiteljstvom. Učitelj-nevrastenik je sam sebi in otrokom v šoli — v veliko nadlogo; da pomilovanja vredni so otroci, izročeni takemu učitelju v pouk in vzgojo. Dolžnost učiteljeva je, da se skrbno ogiblje vsega, kar mu kvari živce: namreč neprestane jeze in razburjanja v šoli zaradi vsake malenkosti, nezmernega uživanja alkoholnih pijač, nezmernega pušenja cigaret i. t. d. Energija, življenska moč, veselo srce, dobro razpoloženje so le v zdravem telesu doma. Le v zdravem telesu biva zdrava duša in le zdrav duh je močan, energičen in vesel. Veselo srce, dobro razpoloženje je tudi dobra, daljnja priprava na pouk.

S tem pa še nisem izčrpal vseh daljnih priprav na pouk; preiti moram k bližnji pripravi.

K tej pa spada brezdvomno dnevnik.

V njem je v kratkem napovedan smoter sleherne učne ure ali polure, sleherne učne stopnje, v njegovi opombi na strani pa navedena potrebna učila. V dnevniku je osredotočena vsa pobližja priprava za pouk; v njem se zrcali učiteljeva pridnost, učna zmožnost in spretnost; dnevnik je nekak brevir vsakega učitelja, bodisi mladega ali starega, v šoli osivelega, izkušenega šolnika.

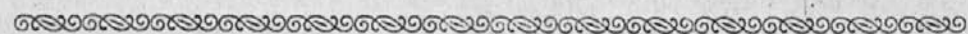
Ta knjižica, ta spis, ki ga pa žalibog izvršilni predpis k dokončnemu šol. in učnemu redu niti ne omenja, ga niti ne prišteva k uradnim spisom (glej strani 62 in 63. Uradni spisi k § 136, š. i. n. r.), ga omalovažuje, a meni se zdi kot uradni spis pač najvažnejši za katalogom. Sestavljam ga vsak večer pred šolskim dnevom z vso skrbjo in natančnostjo; pišem ga lepo, dam mu s tem tudi lepo, prikupljivo zunanjo obliko. V njem se vidi skrben ali malomaren učitelj, dobra ali slaba priprava na pouk, ali sploh nikaka, priprava.

Dnevnik ima rubrike: datum, ura, predmet, snov, opomba, učila. Od teh sta mi najvažnejši dve, namreč: snov in opomba (učila). 1. »Snov«. Tu se zrcali učiteljeva didaktična usposobljenost namreč v pravi razdelitvi tedenske učne snovi, ki je nanizana v podrobnem učnem načrtu, na posamezne ure oziroma polure slehernega šolskega dne. Srednja pot — zlata pot; ne preveč, ne premalo snovi. Če preveč — kakor sem že omenjal — bo obilno jeze, razburjenja v šoli, bo podobna učna snov jedi, ki jo je zavžil otrok v preobilni meri in v naglici, pa ni imel dovolj časa jo v ustih razdrobiti in s slino pomešati ter jo storiti s tem lažje prebavljivo. Dober učitelj-metodik posnema nekako — v prisposobi le omenjam to — mater, ki hrani malo detece, odstavljeno njenim prsim, ko ga polagoma pripravlja na drugo hrano, na težje prebavljiva jedila. Učitelj, posnemaj jo! Ona ti popreje skrbno pregleda jed, jo pokuša, drobi, jo dela

lahko prebavljivo, a jo potem še-le polaga svojemu ljubljénku v usta... Tako nekako tudi hrani moder, dobro na uk pripravljen učitelj svoje male učenčke, osobito one v elementarnem razredu, z duševno hrano.

Po popoldanskem pouku, okoli 4. ure, drži moja pot po stari navadi, pač ne v gostilno, ampak na sprehod v bližnji smrekovi gozd na okrepčilo in osveženje pljuč in živčevja. Konsumciji naj sledi telesna in duševna reparacija! Vrnem se okolo 6. ure, stopim v šolsko sobo, ki se je med tem odmorom do dobrega prezračila in osnažila, sedem k šolski mizi pa napišem dnevnik za prihodnji šolski dan. Čas prave intenzivne priprave na pouk je pa prihodnje jutro, — rana ura, zlata ura — in zdaj pa jemljem učno snov razvrščeno po polurah po vrsti v didaktični pretres. Premišlujem, kako bi na najlažji način priredil snov dovezetno učencem, kako bi najbolje porabil na razpolago dane, hitro tekoče ure in polure, poučevaje pri enem oddelku neposredno, pri ostalih dveh posredno. Premišlujem, kako bi si učenec učno tvarino lahkim in ne nasilnim potom ter celo v jezi in kričanju, v zmerjanju, ampak igraje takorekoč prilastil, si jo utrdil v svojem spominu, po njej si okrepil voljo ter oblažil svoje svoje srce.

In ko sem absolviral enourno ali polurno učno snov z dobrim ali morebiti slabim uspehom, zapišem si s svinčnikom v opombo primerno najkrajšo opazko o svojem učnem postopanju. — (Dalje prih.)

Kaj ovira in kaj pospešuje pouk v čitanju in pisanju na pomožni šoli.

Anica Lebar.

Pedagoška stremljenja, ki delujejo na to, da se pouk preosnovi v zmislu one vzgoje, ki temelji na naravnem razvoju otrok, ki odmerja prostemu in samostojnemu delu pomožnošolskih otrok glavni pomen, ta pedagoška stremljenja v zvezi s podatki psihologije predšolske dobe in psihološkega dela pri čitanju, so privedla pouk v čitanju in pisanju na pomožnih šolah do nove reforme. Pomožne šole so namreč vsled neizdelane lastne metode prevzele marsikaj iz metodike ljudske šole, kar se je pa na pomožni šoli kmalu pokazalo za nerabno. Praktični učitelji pomožnih šol so spoznali po večletnih preizkušnjah, da je treba težavni pouk čitanja in pisanja izpremeniti v zelo zanimivo, zabavno in veselo delo za otroke. Ker je pisanje in čitanje nekako združeno, ga metodiki navadno obravnavajo skupno: »Schreiblesen« ga Nemci imenujejo. Je to pravzaprav umetnost, ki bežne misli zadrži s pisanjem na papirju in obratno: napisano z razumnim čitanjem zopet oživi v mislih in besedah. Torej je to vizuelno-akustično-motorno delo spomina. Istočasno pa zbuja gotove predstave o pisanem in čitanem ter s tem dela tudi razum.

Delovanje možganskih skupin pri čitanju je kaj mnogovrstno, a vse tako enotno združeno in zvezano, da neposredno in naravnost psihično delo, izstopi v vnanji svet kot le mehanično delo govoril. Tega dela se navadno niti ne zavedamo, tako tesno je združeno psihično delo možgan in motorično delo govoril. — Črkujoče-glaskujoče čitanje začetnika se potom razvijajočih se vaj preobrazi v čitanje besed. Znano je, da ima pri simultanem čitanju besed optični značaj, zlasti nekaterih črk, važno vlogo. Pri čitalnem dejanju (Leseakt) so glavni činitelji: apercepcija, reprodukcija, percepcija, asociacija in dalje logično delo.

Zaradi skupnosti čitalnega in pisalnega dela se navadno niti ne zavedamo, kakšno težavno pot napravi otrokovo delo pri pisanju. Impulz za pisanje prihaja vsekakor od zunaj, delo pa prihaja od notranjosti do vnanjosti, ki se izraža v značilnih gibih in potezah. Kako čudovito je izbiranje prave oblike! Kako veliko delo spomina, razsodnosti in spoznanja!

A vsega tega pri normalnih otrokih ne opazimo, ker je nekako avtomatično. Pri pouku manjnadarjenih pa se nekako pokaže delo (akt) vsake duševne zmožnosti, ki, ker slaba in nerazvita, prosi pomoči. In učiteljevo znanje in njegova iznajdljivost ji jo nudi.

Važne so ovire, ki otežujejo učenje prvega čitanja. Prva je slabost spomina, ki je nekako pomanjkanje inteligence. Ta slabost spomina otežuje tvoritev asociacije glasnikov in črk in kaže otrokovo besedno in pojmovno revščino, ker tu popolno odpove posredno in neposredno spominsko prisvajanje. Otežilna ovira za prvo čitanje in pisanje je abnormalna počasnost duševnega dela, ki zadržuje enotno združevanje glasov v zloge in zlogov v besede, ali sploh neprimerno počasna uslužnost pretvarjanja predstav v pisane besede. Nadaljnja ovira je omejen obseg pazljivosti, kar slabonadarjenim onemogoča delno opazovanje. Delo z negotovimi celotnimi vtisi je vzrok, da je na pomožnih šolah mnogo otrok, ki pri čitanju le uganjujejo besedne slike. Občutna ovira je tudi nezmožnost sinteze, zlasti pri združevanju glasnikov in pri mehanizaciji živčnih vplivov na govornila (Innervation) pri spojitvi glasov. Ta za gladko in dovršeno čitanje nepochodno potrebna avtomatičnost pa ima tudi oviro v slabosti volje. Iz tega vzroka se tudi pomožnošolskim otrokom mnogo pozneje posreči samohotna in popolno disciplinirana uporaba muskulature pri tvoritvi glasov in pri govorjenju sploh. Govor zlasti zaradi tega prav posebno trpi. — Težje slabonadarjeni (slaboumni) pa celo pri abstrakciji popolnoma odpovedo. Manjka jim tudi potrebne razsodnosti pri izbiranju motoričnega dela. Razmišljajočemu učitelju se pri opazovanju posameznikov kmalu posreči, da spozna težkoče, ki ga ovirajo pri pisalno-čitalnem pouku. Zelo važna je zato praktična stran tega pouka, ki je še prav malo obdelana.

Strokovni časopisi že več let prinašajo razne preizkušene metode pisalno-čitalnega pouka (Nöll, Hildebrandt, Lange, Horix, Koch, Piper, Spießler, Otto, Lessenich). Vsi zahtevajo metodo normalnih besed, ki je vsled koncentracije pouka za pomožno šolo najprikaldnejša. Njene vrline so: zahteva strnjeno delo, pogosto ponavljanje, navaja otroke k natanč-

nemu opazovanju in primerjanju besednih slik in jih smotreno in načrtoma polje do celotnega pregleda besede.

Imenovana metoda zahteva razumevanje besednih slik ter odklanja vse glasovne skupine brez pomena. Nazorni nauk in bralni pouk sta v tesni zvezi: v središču stoji resničen življenjski izraz, ne le besede brez vsake vsebine. Glaskovanje in čitanje iz glave pa, umevno, ne sme predolgo trajati v pripravljalnem čitalnem pouku.

Učence je privesti do zavedne uporabe govoril; zato jih je treba poučiti v nazornem nauku o govorilih, v artikulacijski vaji pa natančno o njih uporabi. Glavno vajo pri tem zahteva spajanje soglasniških skupin. Izkušnja uči, da je dober pouk v artikulaciji najboljša podlaga za uspešni pouk v čitanju.

Prvi čitalni in pisalni pouk se prične s predvajami za oko in roko, uho in govorila. Namen tem vajam je pospešiti sprejemanje, ohranjevanje in uporaba oblik in znamenj. Čut za oblike se zbuja, spomin zanje se jači, roka pa s temi vajami pridobi na prožnosti. Vaje za uho in govorila pa prav zelo pospešujejo razdelitev govora v njegove sestavine.

Ker je pouk v čitanju in pisanju na pomožni šoli posebno težaven, se je za pisalno in čitalno metodo teh dveh predmetov največ proučevalo. Zlasti se je prav mnogo poizkušalo, da bi se pisanje priučilo le mehanično in po šablonah. Pokazalo se pa je, da bi bil tudi uspeh tega dela le mehanična igrača brez vsake vrednosti. — Črke so za naše otroke težke, sestavljene oblike, ki si jih ne morejo prisvojiti brez temeljitih in obsežnih predvaj. Skupno se te vaje ne dajo izvajati, ampak le z vsakim posameznikom na mnogovrstni način.

Negovanje govora imenujejo strokovnjaki vaje za uho in govorila. Že beseda »nega« kaže, da se gre za zelo važno stvar. Saj je pri slabonadarjenih in slaboumnih zaradi njihovega pomanjkljivega psihičnega razvoja zlasti govor poln napak. V isti meri, v kateri vpliva pouk na razvoj vseh duševnih sil, vpliva tudi na govor. V tem oziru je celoten pouk v službi nege govora.

Mnogo je otrok, ki ob vstopu v pomožno šolo ne morejo razumeti učiteljevega govora, še manj pa sami govoriti. Zato je na najnižji stopnji (pripravljalni in 1. razred) govorni pouk, t. j. artikulacija kot poseben izobrazilni predmet. Nikakor pa ni s tem rečeno, da se nega govora vrši izključno le te ure; kadarkoli je potrebno, vselej imajo govorne vaje (artikulacija) prost vstop k pouku. Saj dokler se ne ogladi govor, ostane ves pouk nepopoln in brez pravega uspeha.

Slaboumni otrok se kakor sicer tudi v govoru počasneje razvija kot normalni. Pač napravi razvoj govora isto pot kot pri polnočutnem, a slaboumni otrok obstane v psihičnem razvoju čestokrat na stopnji dvedo triletnega otroka; tako zaostane tudi razvoj govora. Ako se s takim otrokom ravna kot z normalnim, ni zmožen razumeti in si prilastiti govornega zaklada, s katerim ga obsipa njegova okolica. Odtod največ govornih hib pri slaboumnih otrocih. Nezadostno razumevanje govora, premala

spretnost v njegovi porabi, pa tudi premalo veselje do govora, so glavni vzroki, da otroci o prihodu v šolo tako tesno zapirajo usta.

Včasih se celo pokaže, da otrok zna vsaj nekoliko govoriti, da pa spočetka iz strahu ni govoril, ker so ga doma v silni vnemi celo s kaznijo silili h govorjenju. Govor pa je takorekoč izraz prijetnega čuvstva ali ima vsaj svoj izvor v njem. Ako pa je učinek govora (ki je vsled nezadostnega razvoja nepravilen) neprijeten, izgine tudi veselje do govorjenja.

Kako pa naj se pospeši veselje do govorjenja? V takem slučaju na prijeten, igrajoč način, ker vsako resnejše delo povzroča neprijeten občutek in vodi k neuspehu. Prvi nagon za izobrazbo govora je posnemanje. Sredstva in pota za posnemanje so čuti, posebno sluh in vid. Najpripravnejša prilika za to je igra. Otroka, ki se ne zna igrati, je treba navajati k igri, da čuti ožive in se domišljija zbudi. Pri tem je treba porabiti vsako priliko, da se vadijo in krepe govorne mišice.

Zelo priporočljivo je spočetka z množino mikov potom očesa in ušesa izvabiti posnemanje. Lepi predmeti, slike in govor o teh predmetih v kratkih stavkih se uporablja vedno iznova! Ne muči otroka z zahtevo, naj ti imenuje predmete! Imenuj jih sam, otrok pa naj predmet le poišče. pokaže! Zbudi otopeli sluh z godbo, in petjem. (Otroke potegne pogosto melcdija za seboj.) Vadi otroka poslušati gotove zvoke (zvonjenje, uro) v gotovi smeri! Poizkušaj z oponašanjem živali!

Dobra pomoč za razvoj govornega središča je telovadba, ker pospešuje pravilno dovajanje krvi možganom in na ta način posredno pomaga do govora. Seveda ni telovadbe v ta namen precenjevati, ker glavno je vendar vaia govoril in praktičnega govora. Ker je govor gibanje gotovih mišic, je treba otroku igraje izvabiti, da posnema gibanje ust, kar končno zbudi veselje do posnemanja. V ta namen vadijo otroci v pripravljalnem pouku sledeče: Piskanje na trobento, v konjička, petelnica. Sesanje vode ali mleka s slamico (močno vdihavanje). Pihanje v vodo skozi cevko ali slamo. Razpihavanje lahkih predmetov (lahkih zato, da otrok vidi učinek in ima veselje): perje, papir, kroglice. S pihanjem pognati kolesce, veternico, prevrniti stoječi svinčnik ali ploščico. Odpihavati pristo navezane krogle, kroge, kar povzroča mnogo veselja, ker dolgo časa niha. Upihniti svečo, vžigalico od blizu, z daleč. Pihanje vročih jedi. Risanje na zasoplo šipo. Izdihanje na roko. Balončki iz milnice. Napihovanje mehurja, papirnate vrečice in streljanje z njo. Dihanje in pihanje v votel ključ, da žvižga. Vdihavanje in izdihavanje skozi usta (zaprt nos). Vdihavanje in izdihavanje skozi nos (zaprti usta).

Tudi različne vaje z usti in jezikom pred ogledalom zanimajo otroke (odpiranje in zapiranje ust v različnih legah). Vaje z ustnicami: našobiti, brbljati). Vaje z jezikom: suvanje, cmokanje itd. Zgornje zobe na spodnjo ustnico (pihanje), spodnje na zgornjo. Grgrati vodo itd.

Po teh vajah, ki seveda ne smejo preoblagati otroka, da bi se utrudil, je veselje za govor prav gotovo vzbujeno in storjen je prvi korak v govornem pouku, četudi o pravem govoru še ni niti sledu.

So pa otroci, ki govore vsaj nekatere glasove. Pri teh je treba od teh glasov nadaljevati potom artikulacije še neznanih glasov. Začetna artikulacija je delo z vsakim posameznikom, drugi otroci se med tem bavijo s postavljanjem, polaganjem, zbiranjem.

Slaboumni otrok, ki je v razvoju govora le zaostal, se pri tvoritvi glasov, t. j. pri prvih govornih vajah nanaša na svoj sluh (ne kot gluhonemi na vid in tip), vid ga le podpira. Vrsta za tvoritev glasov je ona, ki je najlažja, t. j. za tvoritev najpripravnější. Določi jo otroški material (navadno se prične pri vokalih in od konsonantov pri zapornikih nato prepisnike, nosnike, lateralne in drdrače). To delo pa se ne da izvajati šablonski. Predvsem je ugotoviti, katere glasove otrok zna izvajati; to je treba utrditi; nato one, ki jih približno pravilno tvori. Te je popraviti in utrditi, le one, ki manjkajo, je treba vzeti povsem na novo. S to metodo, ko izrabi učitelj tudi oni mali ostanek dobrega, ojači otrokom samozavest, dvigne veselje do dela, zlasti do posnemanja in okrepi govorne organe.

Vsak nov glas je vezati v skupino z že znanimi in ga vaditi v začetku, sredi in na koncu skupine, oziroma besede. Varovati pa se je vsake prenapetosti. Zlasti ni mučiti otrok z nenavadnimi zvezami. Smoter mehaničnih govornih vaj je točnost, spretnost in naravnost (po naravi) v skupnem govorjenju.

Za uspešen pouk v artikulaciji mora učitelj poznati bistvo, nalogo in metodo tega pouka. Poznati mora točno govorila, njih lego in gibanje pri tvoritvi posameznega glasu. Znano mu mora biti bistvo in značilnost tvoritve vsakega glasu. Raziskovati mora govor vsakega otroka, da spozna napake in more vplivati na nje. Otrôk ni predolgo mučiti z vajo posameznih glasov, kajti slabotni duh želi izpremembe. Učni ton bodi ljubezniv, metoda bogata na izpremembah.

Istočasno z razvojem glasov je treba tvoriti pojme. Zato hodita glasotvorba in tvoritev pojmov (nazorni nauk) roko v roki. Pri vaji besed je gledati na to, da se nanašajo na predmete, ki dopuščajo omejeno pojmovanje. Seveda je treba vrsto teh vaj urediti po izgovarjavi: od lažjega do težjega. Čim je mogoče naj se prične z vajo stavkov. Tu naj se otroci vedoma vadijo uporabljati — — —

(Dalje prih.)

Kultura in književnost.

Socialnopedagoški tečaj Slomškove zveze na Brezjah.

(Posebno poročilo o poteku zborovanja.)

V dneh 3., 4. in 5. avgusta je imela Slomškova zveza za svoje člane socialnopedagoški tečaj, ki se ga je udeležilo nad 80 članov in članic. Da si je izbrala Slom. zveza ravno Brezje za kraj tega tečaja, je imela svoje vzroke, izmed katerih ni bil zadnji tudi ta, da so člani zadestili tudi svojim duhov-

nim zahtevam in željam. In res so se vsi prav pridno posluževali sredstev, ki jih nudi nebeška Kraljica v svojem svetišču: že pri zgodnjih sv. mašah so prihajali člani in članice k milostni Čudodelnici in so vsak dan pristopili tudi k sv. obhajilu. Po zajutru so se zopet vsi zbrali v svetišču k vsakdanji pridigi, ki so se v kratki dobi treh dni kaj lepo zaokrožile v duhovne vaje in okrepile in navdušile zopet vse za nadaljnje delo vsakega posameznika. Veliko hvalež-

nost dolguje Slomskova zveza čč, o.o. frančiškano m zlasti v tem oziru. Po cerkvenem govoru je bila vsak dan sv. maša na milostnem oltarju, pri kateri je pel družstveni mešani zbor pod vodstvom tovariša konservatorista Primožiča. Po cerkvenem opravilu so se vršila predavanja v samostanski dvorani.

Prvi dan je predaval nadzornik Lavtižar o državni in zasebni (skrbil) zaščiti dece. Izvajal je sledeče misli: V prejšnji državi se je storilo zelo malo za zaščito dece in še to skoroda tik pred vojno. Uradno je bilo le varstveno sodišče, ki pa ni imelo drugega kakor seznam onih nedoletnih otrok, ki so potrebovali njegovega varstva. Delo pri varstvenem sodišču je bilo zavisno le od zanimanja mladinskega sodnika. Žal, da je imelo varstveno sodišče samo enega Milčinskega!

Po občinah so bili sirotinski sveti, katerih delo pa je zopet zaviselo od agilnosti župana in odbornikov. Kako slabo so skrbele občine za občinske sirote, pa je itak znano. — Vsa skrb za osirotelo in zanemarjeno deco je bila v rokah moških in ženskih redov.

Napol oficialna so bila društva za varstvo otrok po sodnih okrajih. Največ je pri teh vobče delala duhovščina in učiteljstvo. Med vojno je prenehalo to delo. Le sirotišče v Japljevi ulici v Ljubljani, ki je zdaj državni dečji dom, je obstalo.

Državnih naprav ni bilo, razen kaznilnice. Deželni odbor je ustanovil deželno vzgojevališče, ki je zdaj državno.

Gluhonemnica je sicer javna, a vendar le privatna Holzapflova ustanova.

Vse drugo breme je slonelo na ramah naših redov, usmiljenih src, decoljubov in posameznikov.

Vojška pa je rodila vseh vrst bedo. Samo Slovenija ima 40.000 vojnih sirot. Dr. Korosec je prvi postal pozoren na to siročad in je v ministrstvu ustanovil oddelek za zaščito dece. Od tu so se po vsej državi ustanovljale pokrajinske zaščite dece, okrožne zaščite dece in krajevne zaščite dece.

Državna zaščita ima: gluhonemnico (že od prej), zavod za slepce v azilu kranjske hranilnice, državno deško vzgojevališče (se nadaljuje iz deželnega), dečji dom v Bohoričevi ulici, državno ustanovo za dojenčke v Streliški ulici in v Mariboru večji dom. V načrtu je zavod za padle deklice.

V rokah privatne dobrotelneosti so sledeča društva in naprave, ki skrbijo samo za mladino: Škofijsko društvo za varstvo sirot, ustanovljeno l. 1918. Ustanavlja sirotišnice in oddaje otroke v vzgojo katoliškim družinam.

Sirotišnica v št. Vidu nad Ljubljano, ustanovljena l. oktobra 1918. Vzdržuje se samo iz privatnih virov. V tem času ima okoli 160 sirot. Tudi država se poslužuje te sirotišnice, ker še nima enakih državnih naprav.

Društvo za Mladinske domove v Ljubljani. Ustanovljeno l. 1919. Zbira in nadzoruje otroke čez dan. V Mladinskem domu na Kodeljevem je okoli 200 dečkov.

Iz leta 1916, so dnevna zavetišča, tedaj ustanovljena zaradi prehrane, zdaj pa so bolj za nadzorstvo. Obstojajo 3 zavetišča s čez 300 otrok.

Omeniti je tudi društva in dobrotelne naprave, ki služijo sicer odraslim, a posredno pomagajo tudi otrokom. Taka so: Vincencijeva družba iz l. 1876., ki ima 16 konferenc. Podpira cele družine, pomaga bolnikom in onemoglim.

Elizabethine konference, ustanovljene leta 1918., imajo isti namen. Sedaj je 10 konferenc, ki zbirajo prispevke za posamezne župnije in po svojih članicah dele podpore onemoglim samicam, bolnikom in celim siromašnim družinam.

So pa tudi organizacije, ki delujejo v raznih smereh, vendar posredno koristijo tudi mladini. Take so: Dobrotelnost, Sveta vojska, Rafaelova družba, Dijaška in Ljudska kuhinja (ustanovljena 1877), ki razdeli dnevno 90 dijakom hrano, Društvo sv. Marte, Kato. društvo pom., Vajeniški dom, Katoliško društvo za mladeniče, Pripravniki dom (l. 1920, vzdrževal 9 dijakov). V enakem smislu delujejo tudi dobrotelni odseki v Marijinih družbah in izobraževalnih društvih in prosvetah. Največ tihega, nepoznanega, a plodonosnega dela pa izvrše razni redovi, moški in ženski: frančiškani, salezijanci in usmiljeni bratje, usmiljene sestre, uršulinke in šolske sestre.

Predavatelj je s številkami pojasnil velik aparat, ki ga imajo zavodi imenovanih redov in tudi s številkami dokazal velikanske uspehe tega dela. Poslušalci so z začudenjem sledili izvajanju tega velikega dela imenovanih zavodov in naprav. Saj pa tudi ni skoraj slovenskega inteligenta, ki ne bi bil že kdaj rabil katerega izmed omenjenih zavodov. Vsak pa se je že gotovo sam prepričal, da tako velikansko in požrtvovalno delo zmore le krščanska karitas.

Z drugim predavanjem je vpeljala gdčna. Žirovnik poslušalce v delokrog drugih društev, ki širijo med ljudstvom prosveto in kulturo ter je pokazala hvaležno delo izven šole med ljudstvom. Lepe misli gdčne. predavateljice navajamo v kratkem: Delo v šoli rabi in zahteva vse učiteljeve moči. Vendar učitelju-mladinoljubu tudi izven šole srce ne da miru. Nehote in nevede ga pripelje zopet med mladino, ki jo je vzgajal in učil v šoli. Izobraževalna, prosvetna, telovadna in tudi cerkvena društva prosijo pomoči in učitelj-učiteljica rad priskoči in pomaga kolikor more. Malo je sicer časa, a dolgi večeri, prosti dnevi, nedelje, prazniki, počitnice ga vendar uvedejo v prosvetno delo med ljudstvom. Resnica je, treba je idealizma, ljubezni, žrtve! Vendar: to je socialno delo in treba ga je vršiti. Učiteljci prijaajo bolj ženska društva, ženski

telovadni odseki, Marijine družbe, dekliški sestanki, dekliški večeri. Nastane pa vprašanje, kako naj se učiteljica udeležuje v teh društvih. Predvsem: v ta društva pripelji vso iz šole izstopajočo mladino!

Predsednik podružnice ljubljanske okolice, nadučitelj Bajec, je k obema predavanjem dostavil sledeče: Z veseljem konstatiram danes, da tudi Slovenci kaj imamo. L. 1913. so v Solnogradu in v Gradcu Nemci povdarjali na tečajih, ki sem se jih udeležil, da imajo vse najlepše in najboljše urejeno glede mladinske oskrbe. Za naše slovenske naprave tedaj še ni nihče vedel ali ni hotel vedeti. Zato se prvemu g. predavatelju še prav posebno zahvalim, da nam je pokazal, kaj imamo in zmoremo. Gdčno, Žirovnik pa morem in moram le pohvaliti kot njen nadučitelj glede njenega vestnega šolskega in požrtvovalnega izvenšolskega dela.

Gdčna predavateljica nato pojasni nekatere podrobnosti pri društvenem delu, za kar so jo tovarišice vprašale.

Po predavanjih je sprejel tečajnike senčnat Finžgarjev vrt. Izvrstno kosilo in ura odmora je vsem prav dobro teknila in kmalu je zadonela ljubka domača pesem. Popoldne so se skoro vsi udeležili izleta v Kamno gorico. Ogledali so si dr. Lovro Počučnikovo dom, ki se je že pripravljal za odkritje spominke plošče voditelju slovenskih organizacij in tudi ljubitelju učiteljstva. V hladni senci Kapusovega vrta so se udeleženci ohladili in pokrepčali za povratek. V večernem hladu so se vrnili na Brezje, kjer je dolgo v noč še odmevalo ubrano petje pevškega zbora.

Drugi dan (4. avgusta) se je število tečajnikov še pomnožilo. Po pridigi in sveti maši so poslušalci do zadnjega koticčka napolnili dvorano. Predsednik pozdravi novo-došle, zlasti še nekatere duhovnike in župnike in še posebno dr. Mohoriča, ki takoj prične s svojim predavanjem o važnosti združne organizacije. Kakor je prvi predavatelj tega dne dokazal potrebo gospodarskega dela med učiteljstvom, tako je drugi govornik, dr. Kulovec, marsikoga šele zbudil k politični zavednosti. (Njegova vodilna izvajanja smo priobčili že v prejšnji številki.)

Opoldanski dež je preprečil kosilo na prostem. Tem živahnejša zabava se je razvila v notranjih gostilniških prostorih. Nagovorov, napičnic, resnih in šaljevih, kar ni hotelo biti konec. Ko se je zopet zvedrilo, so tečajniki odšli, deloma se tudi odpeljali v Begunje. Tam so si ogledali kaznilnico z vsemi oddelki in bili gostje g. župnika, ki je s svojim nagovorom izletnike še bolj navdušil za dobro stvar. Zvečer, četudi v dežju, so se izletniki prav veseli vrnili na Brezje, kjer so se po večerji s petjem in družabnimi igrami zabavali dolgo v noč.

Celo zadnji dan (5. avgusta) je imel predsednik priliko pozdraviti nekatere nove goste, ki so bili prva dva dni zadržani od te-

čaja. Ta dan sta predavala še tovariša gg. ravnatelj državnega vzgojevališča Adolf Sadar in nadučitelj Fr. Silvester.

Nadučitelj Silvester je predlagal sledeče resolucije:

1. upoštevati je pri ureditvi šolskega vprašanja želje velike večine ljudstva;

2. katoliški otroci pohajajo le v katoliške šole;

3. na katoliški šoli sme poučevati le katoliško učiteljstvo;

4. v šolskih korporacijah imajo zastopniki staršev odločilno besedo;

5. tudi pouk v svetnih predmetih mora temeljiti na krščanskem naziranjju;

6. ker je dober kristjan tudi dober državljan, naj se ne dela razlik med krščansko mislečim in drugim učiteljstvom;

7. katoličani potrebujemo velikega katoliškega vseučilišča;

8. odklanjamo uvajanje vseh političnih tendenc v šolo;

9. posebno pažnjo je obrabati kmetijskim in gospodarskim šolam in društvom;

10. pozivljamo voditelje naroda, da zopet dvignejo svobodo krščanske morale in šole. Resolucije so soglasno sprejete.

Predsednik se zahvali referentu, ki mu poslušalci burno ploskajo.

Nato preide k poročilu o Slomškovi zvezi in predlaga v družabnem oziru izpremembo, naj se ustanovi pevski odsek za stalno, ker je vse te dni tako krasno in neumorno popeval. Tako bi bila Slomškova zveza za svoje pridetive v tem oziru preskrbljena. Glavni odsek bi bil v središču, vsaka podružnica pa ima svoj zbor, ki vadi pri zborovanjih, skupne vaje pa bi bile od časa do časa v centrali. Simpatičen predlog je bil z veseljem pozdravljen. Izvrši ga centralni odbor v sporazumu s podružničnimi odbori.

Predlog neke trdke, ki ponuja šolske potrebščine in je pripravljena dati odstotke Slomškovi zvezi, naj se izgotovi med strankama pismeno, da drži tudi pravno.

Obravnava se potem tiskariško vprašanje glede lista, knjig, Učit, Vestnika in Žepnega zapisnika.

Predsednik gorenjske podružnice želi enkrat na mesec dostop k seji centralnega odbora, da je informiran o tekočih zadevah. Centralni odbor to z veseljem pozdravlja.

Pismeni predlog neke velike jugoslovanske organizacije za včlanitev Slomškove zveze vanjo, se za zdaj stavi z dnevnega reda. — Sledili so sklepni govori.

Pri obedu se je razvila zopet prisrčna in prijateljska zabava. Predsednik se je na željo vseh udeležencev zahvalil restavratru Finžgarju, ki je požrtvovalno ustregel vsem željam svojih gostov in z izborno kuhinjo mnogo pripomogel k izbornemu razpoloženju in se ni bal izobesiti zastave v čast krščansko mislečemu učiteljstvu.

Med lastno zabavo in veseljem pa se ni pozabilo tudi na dobrobit Slomškove zveze sploh. Tovariš Kozelj z Bleda je

prodal namizni šopek na dražbi v prid skladu Slomškove zveze, kar je dalo 1000 K. G. župnik Cudrman, ki je šopek zdrazil, je prodal cvetlice na drobno, kar je zneslo 136 K, k temu so pridejali člani, ki se niso udeležili dražbe še 546 K, skupaj 1682 K.

Po obedu se je večina udeležencev odpeljala na vozev na Bled, nekateri k svojim prijateljem po Gorenjskem. — Večerni vlak je odpeljal tečajnike proti domu, lep del pa še proti Bohinju. — Na veselo svidenje na prihodnjem tečaju na Brezjah! A. Lebar.

Seja višjega šolskega sveta dne 22. in 23. septembra 1921.

(Po poročilu iz »Slovenca«.)

Razpoloženje na seji je bilo miroljubno in se je v tem oziru očitno razlikovalo od razpoloženja na zadnjih dveh sejah. Kratko razburjenje sta povzročili dve interpelaciji kanonika N a d r a h a, drugače se je seja razvijala brez boja.

Kanonik Nadrah je vložil pismeno zahtevo, naj se prekliče odlok nekega okr. šol. sveta, s katerim sta bili dve začasni učiteljici na podlagi ovadb brez preiskave razvezani svoje službe, in naj se proti njima uvede disciplinarna preiskava. Predsednik v. š. s. dr. Beuk je zaogovarjal ravnanje okrajnega šolskega sveta in dejal, da sta se izjavili omenjeni učiteljici, da sta zadovoljni s službo na nekem drugem kraju.

Isti je vložil interpelacijo zaradi pozdravnega govora višj. šol. nadzornika Gangla v Rogški Slatini na skupščini UJU dne 3. t. m., ki ga je govoril »imenom učne uprave« in v katerem je napadal učiteljice »drugega mišljenja«. Med drugim je g. Gangl rekel: »Oni, ki govore, da naj bodo Slovenci sami zase, ubijajo naše edinstvo in našo bodočnost. To so naši sovražniki s krinko jugoslovenstva«. Jasno je, da je tu mislil na avtonomiste in federaliste, ni pa pomislil, da izražata tako avtonomija kakor federacija zahtevo, da se ohrani naša jedinstvena in nerazdružena država Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Predsednik je izjavil, da ne more odgovoriti na interpelacijo in naj interpelant vloži drugo vlogo na pristojno adresu. Na predlog ravnatelja Jelenca se je interpelacija brez debate položila ad acta. Interpelant je pa vložil tozadevno vlogo na oddelek za prosveto in vere. Če tudi od te strani ne bo dovoljnega odgovora, se bo tozadevna vloga vložila še na neki drug naslov. To vendar ne gre, da bi se »imenom učne uprave« proglašali za državne sovražnike učitelji, ki ravno zato, ker državo ljubijo in hočejo, da bi bila edina, trdna in močna, žele, da bi bila drugače urejena.

¹ »Učit. Tovariš« z dne 15./9. 1921, št. 38.

Važen je sklep višj. šolskega sveta glede grščine na realnih gimnazijah. Sklenilo se je: Na rednih gimnazijah naj se poučuje grščina kot neobvezni predmet od IV. razreda dalje v 3 tečajih. Prvi tečaj obiskuje učenci eno leto, 2. in 3. pa po dve leti. Prvi tečaj ima 4 ure na teden, 2. in 3. pa po 3 ure. V prvem tečaju se predela oblikoslovje, v 2. in 3. se berejo sv. pismo novega zakona kot posebno lahko umevno in grški klasiki. Pri branju seznanja profesor učence z grško kulturo, da dobe o njej jasen pregled in spoznajo njen pomen za kulturo drugih narodov. Učila se bo pa grščina le, če se oglašajo zadostno število učencev in sicer v Ljubljani, kjer je humanistična gimnazija, za 1. tečaj 15, za drugi tečaj 10, za 3. tečaj 8, drugod po 10, 6 in 5 učencev. V 1. tečaj smejo hoditi učenci višjih razredov, če se niso že v 4. razredu začeli učiti grščine. Po dovršenem 8. razredu se pripuste tisti, ki so obiskovali vse tečaje, k zrelostnemu izpitu. Če ga prestanejo, dobe pravice učencev humanistične gimnazije.

Živahen je bil razgovor o pouku srbohrvaščine na srednjih šolah. Sklenilo se je, naj se v višjih razredih srednjih šol uči srbohrvaščina v okviru slovenskih ur potom primerjalne metode; v nižjih razredih naj se poučuje posebej vsak teden po eno uro, ki naj se odtrga od ur, ki so določene za slovenščino. Pedagoški so pri razpravi zmajevali z glavo: na realni gimnaziji se bo učenec IV. razreda učil 6 jezikov, namreč slovenščine, srbohrvaščine, francoščine, nemščine, latinščine in grščine in poleg tega še cele množice realij. To je tudi za slovensko glavo preveč.

Gimnazija z nemškim učnim jezikom v Ljubljani je postala s šolskim letom 1921/22 slovenska. Ime ji bo II. državna realna gimnazija; dosedanja I. gimnazija se bo imenovala humanistična gimnazija, dosedanja II. pa I. državna realna gimnazija v Ljubljani.

Učiteljskih disciplinarnih zadev leži nerešenih pri viš. šol. svetu cel kup, nekatere so že prav stare, na dnevni red je prišla samo ena. Zato se je pri seji izrazilo obžalovanje, da se tako važne reči tako počasi rešujejo. Če dr. Karlin ni kos vsemu delu, naj se za disciplinarne zadeve postavi še en referent.

Razpravljalo se je dalje o nujnem predlogu kan. Nadraha glede nagrade za katehetske nadure. Sprejel se je predlog, naj predsedstvo do prihodnje seje napravi osnutek naredbe o nagrajenju nadur za vse učitelje in katehete.

Precej časa se je zbor pomudil pri razpravi o načinu glasovanja. Pri zadnji seji je predlagal referent za neko službo mlajšo učiteljico A, zastopnik katehetov pa starejšo B. Za B se je glasovalo najprej: 7 glasov za, 7 proti, nekaj članov se je zdržalo glasovanja. Predsednik dirimira za B. Od nasprotne strani se temu sklepu opo-

reka in se zahteva, naj se glasuje še za A. Predsednik odredi novo glasovanje, najprej za A, ki dobi 11 glasov, potem za B, ki dobi 7 glasov. Službo je dobila A. Zastopnik katehetov je stavil v tej seji nujni predlog, naj se imenovanje učiteljice A razveljavi in služba podeli učiteljici B, ker je bil pri prvem glasovanju z glasom predsednika sprejet njegov predlog in je B dobila pravico do službe. Gospodarski referent dr. Majcen je izjavil, da je bil z a d n j i sklep višj. šolskega sveta formalno pravilen in je tako razveljavil prvi sklep.

Profesor Jeran je predlagal, naj se višji šolski svet zavzame za to, da se onim učiteljem in profesorjem, ki nimajo stanovanja, preskrbi stanovanje. Predlog se je sprejel soglasno. Za umsko delo je treba miru, za mir je pa potrebno primerno stanovanje.

Na koncu se je ravnatelj Gnus priporočil, naj predsedstvo višjega šolskega sveta povabi učitelje k nakupu drž. posojila.

Predsednik Beuk povabi člane višjega šolskega sveta k udeležbi pri parastosu za rajnega kralja.

Na seji se je oddalo več učiteljskih služb in se je več učnih oseb predlagalo za stalno upokožitev.

Razširilo se je tudi več ljudskih šol, kar bo tu in tam vzbudilo nekaj nevolje. Toda višji šolski svet v tem oziru ni mogel upoštevati vseh ljudskih želja, ker je uspešen pouk nemogoč, če hodi v en razred po 80, 100 ali še več učencev. N.

Po'asnilo. V zadnji številki je bilo ponatisnjeno iz »Slovenca« (z dne 14. avgusta) poročilo o seji višj. šolskega sveta z dne 11. avgusta 1921. Zadevno poročilo je bilo sestavljeno pod utisom raznih grožeuj iz takratne pisave »Slov. Naroda« (z dne 10. avgusta, torej dneva pred sejo), kjer se zahteva, da ne sme noben Slomškar dobiti službenega mesta v Ljubljani: »Ako bo višji šolski svet za Ljubljano imenoval Slomškarje in Slomškarice (tudi bivše), potem je to protidržaven čin, za katerega ni nobenega opravičevanja. S tem bi bil zadan udarec v lice državi« itd. Na take namere in zahteve je bilo tudi naše organizirano učiteljstvo hudo užaljeno. Učiteljski Tovariš« z dne 18. avgusta je pa še celo po seji izjavil, da bo morala večina višjega šolskega sveta v prihodnje drugače nastopati proti proslilecju Slomškarjem. Zato je torej poročilo v »Slovenca« zavračalo tak pritisk ter je tudi urednik »Slov. Učitelja« takrat (torej pred 2 mesecema) neizpremenjeno dal v tiskarno. Vsled tiskarskih zaprek je pa to ponatisnjeno poročilo šele po dolgem času (sredi oktobra) zagledalo beli dan in v času, ko so se razmere že ublažile. Ker nismo imeli namena komu delati krivice, temveč le varovati naše stališče, naj bo s tem to pojasnjeno. Pričakujemo pa, da se tudi drugi ne bodo brez po-

trebe tako zadevali v našo organizacijo in lahko bomo složni. Ured.

Slovo alkoholu. Alkoholne pijače vseh vrst, v približni današnji vrednosti 50 milijonov dolarjev, so bile samo v mestu New Yorku zaplenjene in čakajo na ladjah, da jih na visokem morju izlijejo v vodo. To je učinek novega protialkoholnega zakona v Ameriki. F. F. L.

Petdesetletnica drž. ženskega učiteljskega v Ljubljani. Po zakonu z dne 14. maja 1869 so se začela ustanavljati v Avstriji učiteljskega; razmeroma kmalu se je ustanovilo prvo žensko učiteljske na slovenskih tleh. Prvo letno poročilo tega zavoda, objavljeno leta 1872, pravi, da je »visoka vlada tudi kronovini Kranjski naklonila to veliko dobroto«. S šolskim letom 1871/72 naj bi se otvorilo žensko učiteljske v Ljubljani in sicer sprva le z enim letnikom. Za nastanitev ž. učiteljske se je najela hiša št. 248 (na »Ribjem trgu«); začasno vodstvo zavoda se je poverilo ravnatelju mošk. učiteljske Bl. Hrovathu; za glavnega učitelja je bil imenovan kranjski šolski ravnatelj, duhovnik Mih. Lazar; za pomožno učiteljico Eliza Škofic. Gl. učitelj Lazar je učil verouk, slovenščino, nemščino, matematiko, zemljepis, zgodovino in fiziko; gdč. Škofic pa italijanščino, lepopis, petje, klavir in ženska ročna dela. Zavodu so bili pridržani še prof. m. učiteljske Linhart (za prirodopis), realni prof. Globočnik (za risanje), vad. učitelj Tomšič (za telovadbo), pozneje Ivan Epich in Ana Bold (za francoščino).

Ljubljansko učiteljske je znamenito petdesetletnico slovesno obhajalo. Dne 7. okt. t. l. je po sv. maši v cerkvi Jez. Srca g. ravnatelj Dokler v slavnostnem govoru najprej obrazložil razvoj dekliške izobrazbe, za katero si je največ zaslug pridobilo krščanstvo, potem je podal pregled zgodovine ljubljanskega ženskega učiteljske. Število gojenk se je gibalo med 161—178 razven v letih 1881—1893/94, ko je imelo ž. učiteljske vsako leto le po dva letnika in v letih 1915—1918, ko so bili vsled vojnih razmer na ž. učiteljske vsako leto le po trije letniki; najvišje število gojenk je učiteljske doseglo v svojem jubilejnim

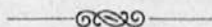
letu, namreč 189. Leta 1875 je bila na zavodu prva matura; od tedaj pa do leta 1921 je dobilo 1741 gojenk izpričevalo usposobljenosti za pouk na ljudskih šolah; 338 jih je napravilo maturo z odliko. — Učni jezik je bil sprva za vse predmete razven za verouk nemški; l. 1880 so za aritmetiko in ž. ročna dela uvedli slovenski učni jezik. Leta 1884, 4. novembra, se je ž. učiteljišče skupno z moškim preselilo v novo poslopje, v katerem je še danes; več kot deset let je bilo nastanjeno v hiši grofa Gallenberga na Novem trgu. Vodstvo zavoda je bilo 50 let poverjeno vsakokratnemu ravnatelju moškega učiteljišča, za svojo petdesetletnico je ž. učiteljišče dobilo svojega lastnega ravnatelja. Zanimivo poročilo je g. ravnatelj sklenil z željo, naj bi se zavod, ki se je srečno začel, tudi v bodoče lepo razvijal v prosep velike ujedinjene Jugoslavije. — Gojenke in gojenci učiteljišča so slavnostni dan proslavili z glazbo, deklamacijami in petjem, ki ga je vodil skladatelj prof. Adamič.

Prve gojenke ž. učiteljišča so bile: Blažič Marija, Borovsky Marija, Cvek Ivana, Drašler Avrelija, Drašler Tereza, Ekel Henrika, Fink Frančiška, Franzl Ivana, Franzl Marija, Gale Roža, Gusl Em., Hauffen Mar., Hauffen Zof., Jeras Jož., Klančar Am., Kongschegg Rika, Korošec Emilija, Lisold Deziderija, Moro Pavla, Oblak Alojzija, Paletta Ema, Pirnat Marija, Regnard Amalija, Saiz Emilija, Schott Matilda, Stuchly Marija, Šerc Hedvika, Šitko Franja, Tuma Felicita, Tomažič Ana, Tomec Ema, Triler Eliza in Marija, Verbič Avgusta, Wessner Marija, Wetsch Ana, Zalaznik Marija, Zorič Marija, Žužek Ana. — Marsikatero teh imen znači velik del razvoja slovenskega šolstva.

Duhovnih vaj za učiteljice v dneh 29. avg. do 1. septembra se je udeleževalo 78 gđč. učiteljic, ki so bile zopet gostje priznane gostoljubnega uršulinskega samostana. Veleč. g. P. R a m š a k S. J. je v globokih govorih razgrnil pred poslušalkami vso lepoto notranjega življenja in pokazal tudi sedanjim razmeram primerna sredstva za dosego tega življenja. Tudi v privatnih razgovorih je imel velečastiti gospod odprto srce za vse aktualne potrebe. Zahvalne besede gđč. Š e r c so prihajale vsem udeleženkam prav iz srca. Bog mu bogato poplačaj njegovo delo! — Vse udeleženske se tem potem še enkrat pristrčno zahvalijo predstojništvu samostana in vsem gđč. materam za ljubeznivo skrb in sestriško ljubezen. — Tovarišice, na svidenje prihodnje leto!

Lístnica. Zveza še vedno ni prejela od nekaterih podružnic imenika članov in članic, dasi ga nujno rabi. To vendar ni tako težavno in neizvršljivo delo. Vzame se pola papirja ter napiše imena in bivališča. En prepis naj ima predsednik, enega tajnica in enega naj dobi vsako leto Zveza. Pri podružničnih zborovanjih se nadalje najlažje še kaj izpopolni. Vsaka podružnica poizveduj in zabeležuj, če je že vsakdo plačal članarino in naročnino. Kontrola je na več strani potrebna, proč z malomarnostjo. Vsak naj stori svojo dolžnost. Društvo mora imeti red, brez reda ni moči in brez moči ni nastopa.

Vsem šolskim vodstvom se priporoča naročiti za prih. šolsko sezijo črnilni ekstrakt »Efezin« ki da najboljše črnilo, ne maže in ne naredi gošče, ter je tudi radi izborne kakovosti najceneje. Vsa šol. vodstva, ki bi ne imela zaupanja, naj se informirajo pri šol. vodstvu na Vrhniki. Radi podražene poštne in carine je letos ekstrakt za 50 K pri kg dražji a je zato izdatnejši. Priporočamo trdko R. Cotič na Vrhniki kot solidno; ter opozarjamo na oglas v današnjem listu.

Prošnji Ane Lenarčič-Vadnjalove za reaktiviranje se ugodi. Stalno se upokoje na lastno prošnjo: Marija Bernot, Janko Vrezec, Josipina Kalinova, Fran Högler, Fran Dermelj, Josip Drstvenik, Josip Perz, Marija Tomc, Ana Kravanja-Turšičeva, Josip Cugmus, Marija Jagodic-Saličeva, Marija Skazova, Marija Bezljaj-Michljeva, Fran Kolešvar, Marija Pleskovič, Ivana Turin-Zupanova, Olga Novak-Majcnova, Josip Balič, Josip Brezigar, Krašovec Marija. Priporoča se učiteljstvu agitacija za podpisovanje 7 % državnega posojila.

IZ MESTNEGA ŠOLSKEGA SVETA V LJUBLJANI.

O zadnji redni seji mestnega šolskega sveta, ki se je vršila dne 7. septembra 1921, smo prejeli sledeče obvestilo: Poročilo mestnega šolskega zdravnika dr. Mavricija Rusa za šolsko leto 1920/21 se vzame na znanje in se sklene izreči mu za trudoljubivo in uspešno prizadevanje v korist šolski higieni priznanje. Prošnja vodstva štirirazrednice na Barju za razširjenje v petrazrednico se višjemu šolskemu svetu priporočilno predloži v rešitev. Prošnja za otvoritev nastavnega razreda na II. deški meščanski šoli naj se ugodi pod tem pogojem, če ostane s tem število razredov, ozir. oddelkov v primeri s preteklim šolskim letom neizpremenjeno. — Izvrše se imenovanja začasnega učiteljstva na javnih mestnih ljudskih šolah pro 1921/22, in sicer: Za I. mestno deško ljudsko šolo: Alojzij Skrinjar, Franc Belin, Marija Jegličeva, Franc Trost, Matija Trobej in Ljudmila Rapetova. Za II. mestno deško ljudsko šolo: Viljem Deržaj, Ignacij Petje, Alojzij Mlekuš, Emilija Dolinarjeva, Angela Žorževa in Danica Tavčarjeva. Za III. mestno deško ljudsko šolo: Štefanija Čeh-Klunova in Amalija Kališeva. Za IV. mestno deško ljudsko šolo: Ivan Repovš. Za V. deško ljudsko šolo: Stanko Rape. Za šišensko deško ljudsko šolo: Pavel Herbst, Amalija Cepudrova, Rada Lukanova in Milena Pehanijeva. Za I. mestno dekljsko ljudsko šolo: Ana Likozarjeva. Za III. mestno dekljsko ljudsko šolo: Karla Šinkovčeva, Zofija Peterlinova in Berta Valentova. Za mestno pomožno šolo: Angela Vodetova in Marija Pirčeva. Za mestno dnevno zavetišče Na prulah: Cirila Golševa in Viktorija Bratinova. Za dnevno zavetišče na II. mestni deški ljudski šoli, oziroma Sv. Florijana ulici: Slavica Vencajzova in Marija Herenova. Za razpisana učna mesta troje stalnih učiteljev srbohrvaščine na mestnih ljudskih in meščanskih šolah se stavi terno-nasvet. — Poročili okrajnega šolskega nadzornika o okrajnih učiteljskih konferencah za osnovne šole ljubljanske in za meščanske šole v bivši Kranjski za 1920/21 se vzame na znanje in predložita višjemu šolskemu svetu v odobrenje. — Ceciliji Škubičevi, stalni učiteljici na II. mestni dekljski meščanski šoli, izreči je na lepo uspeli in z marljivim trudom prirejeni razstavi ženskih ročnih del ob zaključku šolskega leta 1920/21 priznanje. — Prof. Fr. Jerana, ki je imel ob koncu šolskega leta pedagoško-didaktične tečaje o metodiki računskega pouka v osnovnih šolah, ki se jih je udeležilo skoraj vse učiteljstvo osnovnih in meščanskih šol ljubljanskih na državni realki in pri ss. uršulinkah v Ljubljani in Škofji Loki, v priznanje izredne požrtvovalnosti in zelo uspešnega truda priporočiti višjemu šolskemu svetu za priznanje.

NOTICE ZA OBRITNO-NADALJEVALNE ŠOLE.

Prevdarek za šolsko leto 1921 22 naj pošljejo vsa vodstva obrtnih nadaljevalnih šol v treh istopisih neposredno nadzorniku do dne 31. oktobra t. l. Na zakasnele prevdarke se letos ne bo moglo ozirati pri podelitvi državne podpore, ker se odpirajo nove šole, in bo treba kredit, ki danes še ni določen, pravilno porazdeliti. Preteklo šolsko leto je neka šola predložila prevdarek šole koncem aprila, tedaj pol leta po terminu! Honorar za vodstvo še ni normiran. V prevdarek naj se postavi za sedaj 400 K za vsako šolo in za šolsko leto kakor lani. Glede honorarja za pouk je še v veljavi naredba poverjeništvu za uk in bogočastje z dne 30. apr. 1920 (Ur. l. 200). Ti normirani zneski naj se postavijo v proračun. Ako se bo glede višine honorarja, tako za vodstvo kakor za pouk kaj izpremenilo po morebitni novi naredbi, se bodo zadevne postavke v prevdarkih zvišale uradno.

Uvodno poročilo naj pošljejo vodstva vseh onih obrtnih nadaljevalnih šol, katere so pričele s poukom, v 14 dneh po pričetku neposredno nadzorniku. Podatki uvodnega poročila so: dan pričetka in dan konca pouka, otvorjeni razredi, število v posameznih razredih vpisanih učencev in učenk. Priložiti je urnik. Le onim šolam se more nakazati prvi obrok državne podpore, katere so redno vposlale uvodno poročilo.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

Na javnih osnovnih šolah kočevskega okraja se razpisujejo nastopne nadučiteljske in učiteljske službe v stalno namestitvev:

1. Na petrazredni osnovni šoli v Dolenji vasi mesto učitelja.
2. Na enorazredni dvojezični osnovni šoli v Nemški loki mesto učitelja ali učiteljice.
3. Na enorazredni osnovni šoli v Novem kotu mesto učitelja ali učiteljice.
4. Na dvorazredni osnovni šoli na Travi mesto nadučitelja in mesto učitelja ali učiteljice.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo do dne 31. oktobra 1921 po predpisani službeni poti pri okrajnem šolskem svetu v Kočevju.

OGLAS.

ŠOLSKIM VODSTVOM!

Črnilni ekstrakt »Efezin«, najbolje in najceneje črnilo, se priporoča za bodočo šolsko sezono. Vse šole, ki so ga že naročile, so z njim popolnoma zadovoljne. Cena 1 dozi od $\frac{1}{2}$ kg, ki da 20 l la pisarniškega in do 35 l šolskega črnila, 200 K. Dve dozi ali 1 kg ekstrakta 350 K prosto carine in poštnine. Za male šole se priporoča naročiti 1 karton z 24 vrečicami po $\frac{1}{4}$ litra črnila za 72 K.

Razpošilja: Rudolf Cotič, Vrhnika.

Predloge za strokovno risanje ima sedaj v zalogi Kr. zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani, Bleiweisova cesta, muzej. Na novo ustanovljene obrtne nadaljevalne šole in one, ki morajo svojo zbirko še izpopolniti, naj zahtevajo od navedene zaloge seznam in cenik.

»Slovenski Učitelj« izhaja sredi vsakega meseca. Uredništvo (F. Lužar) je v Ljubljani, Glinška ulica 5/I. Upravništvo (Jul. Slapšak) je v Mostah pri Ljubljani. Naročnina znaša 50 K, društvena članarina je 70 K. Vsak društveni član mora biti naročnik lista. Članke in dopise sprejema uredništvo; reklamacije in naročnino pa upravništvo.

Last »Slovenske zveze«, — Oblastem odgovoren I. Labernik, učitelj na Rakovniku.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.